

מדינת ישראל**משרד המשפטים****פרקליטות המדינה**

כ"ח שבט תשס"ח
04 פברואר 2008
תיקנו: 1763/07/14

לכבוד
עו"ד מיכאל ספרד
שדרות רוטשילד 31
תל אביב 66883

א.נ.

הנדון: ערר מרשיץ סלוא ובסאם עראמין על ההחלטה לסגור את תיק 1/07

סימוכין: מכתבך מיום 24/9/07

הריני להודיעך כי המשנה לפרקליט המדינה לעניינים פליליים, מר יהושע למברגר, בחן את פנייתך ואת התשתית הראייתית הקיימת בתיק, לרבות זו שנאספה במסגרת ביצוע השלמת החקירה שבוצעה בתיק, ולא מצא לנכון לשנות מההחלטה לסגור את התיק. להלן טעמי ההחלטה.

עיון יסודי ומעמיק בחומר המצוי בתיק החקירה העלה, כי אין ראיות מספיקות לצורך העמדת הנילוונים לדין פלילי.

ראשית יצוין, כי על פי החומר הקיים בתיק כמפורט להלן, אין תשתית ראייתית מספקת לכך כי המנוחה נפגעה מירי כדור גומי שנורה לעברה על ידי מי מהנילוונים.

ד"ר כהן, רופא בבית החולים הדסה שניתח את המנוחה במהלך שהותה בבית החולים, מסר בעדותו כי במהלך הניתוח בראשה של המנוחה לא הבחין בגוף זר, לרבות גוף מתכתי או אחר, אף לא בכדורים או חלקי כדורים בראשה של המנוחה, וכי בראשה של המנוחה לא היה פצע יציאה מהראש. עוד הוסיף ד"ר כהן, כי גם בבדיקת ה - C.T שנערכה למנוחה לא נראתה עדות לגוף מתכתי בגולגולתה של המנוחה.

ד"ר כהן מסר כי קיים קושי לקבוע באופן חד משמעי מה הסיבה לפגיעה במנוחה, אולם על פי התרשמותו וניסיונו, החבלה בראשה של המנוחה לא נגרמה מפגיעת כדור. ד"ר כהן הוסיף, כי הפצע בראשה של המנוחה מתאים לפצע הנגרם כתוצאה מנפילה או מכה על זווית של מדרגה או מדרכה. לדבריו, הפצע אינו מתאים אף לנפילה על "שפיץ", ולדעתו יתכן שהמנוחה נפלה לאחור או קיבלה מכה ישירה מחפץ חד.

בכתב הערר המפורט שהוגש על ידכם, לא התייחסתם כלל לעדותו של ד"ר כהן.

לכך נוסיף, כי על פי ממצאי דוח נתיחת המנוחה במכון הפתולוגי, מותה של המנוחה נגרם מנזק חמור למוח בעקבות חבלה קהה, קרוב לודאי ממכה ישירה בראש. עוד צוין, כי החבלה נגרמה באמצעות חפץ נוקשה וקהה, וכי לא ניתן לשלול מנגנון של פגיעת קליע גומי מירי מטווח קצר או חפץ נוקשה דומה אחר, נוקשה וקהה, כגון אבן.

אף המומחה מטעמכם, שנכת במהלך ביצוע נתיחת המנוחה, קבע בחוות דעתו כי שני העצמים שיכלו לגרום למוות המנוחה הינם קליע גומי או אבן שנזרקה לעבר ראשה. אף לדבריו "לא ניתן לקבוע בוודאות איזו מבין האפשרויות היא זו שגרמה לשבר, אך סביר יותר שמדובר בקליע גומי". אך מובן, כי בעמדת המומחה מטעמכם לפיה "סביר יותר" שהפגיעה נגרמה מקליע גומי, לא די לצורך ביסוס תשתית ראייתית מספקת בשאלת הגורם ממנו נפגעה המנוחה, זאת ברמת הוודאות הגבוהה הנדרשת בהליך מסוג זה. ממילא, לא ניתן לקבוע כי קיים קשר סיבתי בין פעולות הנילונים במהלך האירוע לפגיעה במנוחה.

כבר בשלב זה יאמר, כי ממצאי חוות הדעת הפתולוגיות לפיהם קיימת אפשרות כי המנוחה נפגעה מאבן, מתיישבים עם גרסת הנילונים כמפורט להלן, לפיה במהלך יציאתם מהכפר, במורד הרחוב בו עמדה המנוחה, ידו לעברם מפגינים שירדו מאזור בית הקברות, הצומת והסמטה הסמוכים, "גשם" של אבנים לדבריהם. כמובן שאין באמור לעיל, כדי לקבוע כי אלו הם פני הדברים אולם, בראיות אלו יש כדי להקים ספק של ממש באשר לאחריותם של הנילונים למוותה של המנוחה.

לכך נוסיף את הדברים הבאים.

על פי גרסת הנילונים, במועד האירוע שהו בכפר ענתא במסגרת תפקידם לאבטח את ביצוע עבודות גדר ההפרדה ולמנוע ידוי אבנים לעבר פועלים העוסקים בבניית הגדר. מעדויות הנילונים עלה, כי עם כניסתם לכפר פנה מפקד הצוות, נילון 1, אל מנהל בית הספר לבנים, וביקש ממנו כי ישגיח על התלמידים לבל יידו אבנים לעברם. גרסה זו של הנילונים נתמכת גם בעדות מנהלת בית הספר בו למדה המנוחה, ממנה עלה כי היא עצמה התבקשה על ידי מנהלת בית הספר לבנים לשמור על הילדים עקב נוכחות צבא במקום.

הנילונים מסרו כי במהלך שהותם בכפר הותקפו, מספר פעמים, באמצעות השלכת אבנים ובקבוקים לעברם. לדבריהם, בשלב הראשון לא הייתה תגובה מצידם לידוי האבנים. לדברי הנילונים, השלכת האבנים לעברם נעשתה במקומות שונים לאורך ציר הנסיעה, על ידי קבוצות גדולות של נערים בגילאי 16 - 23, מחולקים לחוליות של 6 - 7 נערים בחוליה. לדברי הנילונים, אחת הקבוצות מנתה כעשרים נערים, קבוצה אחרת מנתה כשבעים איש. מעדויות הנילונים עולה, כי הנערים יידו לעברם מכל העברים "מבול" של אבנים ובקבוקי זכוכית מלאים בחומר שטיבו לא היה ידוע לנילונים. חלק מהנילונים מסרו, כי אחד הנערים השליך לעברם אבנים באמצעות חוט עימו סובב את האבן.

מפקד הצוות מסר, כי במהלך האירוע אחת האבנים פגעה בקרסולו. לדבריו, בשלב כלשהו חשש כי המפגינים יחסמו את המקום בו שהו הוא ואנשיו, ואף יעשו בהם, לדבריו, ליניץ, וכי הוא חש שהם נתונים בסכנת חיים. מפקד הצוות הוסיף, כי בנסיבות בהן הוא ואנשי צוותו הותקפו באבנים, ולאחר שראה כי באותה עת לא בוצעו עבודות ליד הגדר, הוא פנה בבקשה לקבלת אישור לעזוב את המקום.

לדברי הנילונים, עם התגברות ייחודי האבנים ובתגובה לזריקה מסיבית של אבנים לעברם, נעשה על ידי מפקד הצוות נילון 1, ואחד הלוחמים נילון 2, שימוש מודרג באמצעים לפיזור הפגנות, זאת בהוראת מפקד הצוות. על פי עדותם, בשלב הראשון הושלכו לעבר מידי האבנים רימוני הלם ונעשה שימוש בגז. לדברי הנילונים, משאמצעים אלה לא הועילו ויחיד האבנים לעברם נמשך, נורו על ידם כדורי גומי אל עבר המפגינים.

הנילונים 1 ו-2 הוסיפו, כי במהלך האירוע, אחד ממפרי הסדר, נער כבן 20, שלדבריהם הסיט את המפגינים ליידות בהם אבנים ואף יידה בעצמו אבנים לעברם, נפגע מירי של כדור גומי. הנילונים ציינו כי לא ראו כי אדם נוסף נפגע על ידם במהלך האירוע, וכי במהלכו פנה אליהם אחד התושבים וציין כי זכויות רכבו נופצו.

הנילונים שללו מכל וכל ביצוע ירי לעבר בית הספר או בעת שבית הספר היה בכיוון הירי, זאת בשלב בו בוצע ירי לאיזור בית הקברות (וכן בכל שלב אחר משלבי האירוע). עוד מסרו הנילונים, כי במהלך האירוע לא ראו כלל תלמידות בית ספר, ילדים, ילדות או נשים. לדבריהם, בשום אופן לא פגעו בילדה, וכי לראשונה נודע להם על הפגיעה במנוחה רק לאחר שעזבו את הכפר. במהלך השחזורים שבוצעו עם הנילונים, הצביעו הנילונים על המקום בו עמדו בשלב ביצוע הירי לעבר הכיכר הסמוכה לבית הקברות. מהשחזור עלה, על פניו, כי ממקום זה כלל לא ניתן לראות את המקום בו נפגעה הילדה כפי שהצביעו עליו עדי ראיה, שאף הם נטלו חלק בשחזור. ממילא, האפשרות כי המנוחה נפגעה מכדורי גומי שנורו על ידי הנילונים, נמוכה.

גרסת הנילונים נתמכת בדוח המשימה שנכתב ביום האירוע, בו צוין כי במהלך הפגנה בה הושלכו לעברם אבנים נעשה שימוש באמצעים לפיזור הפרות סדר, וזוהתה פגיעה אחת בתושב הכפר. גם ביומן המבצעים של האירוע, שנרשם ביום האירוע בשעה 10:03, צוינו השימוש באמצעים לפיזור הפרות סדר נוכח ידוי אבנים לעברם, וטענת תושב הכפר אודות ניפוץ זכויות רכבו. בדוח המשימה וביומן המבצעים אין אזכור לכך שבמהלך האירועים נפגעה גם ילדה.

הנילונים הוסיפו, כי ידוי האבנים לעברם נמשך גם במהלך יציאתם מהכפר, וגם אז, לטענתם, לא הגיבו. לדברי הנילונים, האבנים שיידו המפגינים פגעו בחנות מכולת הנמצאת סמוך לשער בית הספר ממנו יצאה המנוחה ובמכונית של תושב המקום שחנתה בסמוך, וכי תושבים אלה פנו אל המפגינים, בצעקות, בדרישה כי יחדלו מהשלכת האבנים. וביתר פירוט בנקודה זו, נילון 2 אביסדריס יוסי מסר בעדותו מיום 10/7/07, כי בשלב בו יצאו מהכפר, בעת שחלפו סמוך לשער

האחורי של בית הספר לבנות בדרכם לכיוון היציאה מהכפר, ולאחר שהגיף בו נסעו התקלקל, ידו לעברם "גשם" של אבנים, כדבריו. לדבריו, המפגינים באותו שלב ירדו מאזור הסמטאות של בית הקברות ומכוון הצומת של בית הקברות, והחלו ליידות לעברם אבנים בצורה מסיבית עד כדי כך שבעלי חנויות הסמוכות לשער האחורי של בית הספר וכן בעלי מכוניות שחנו בסמוך, החלו לצעוק לעבר המפגינים שיפסיקו. נילון 1 מסר בעדותו מיום 23/1/07, כי בעת שהם ניסו לצאת מהסימטה ושני בתי הספר כבר היו מאחוריהם, הגיף כבה פעמיים. לדבריו, המפגינים שהבחינו בבעיה בגיף החלו ליידות אבנים ביתר אינטנסיביות, ואף התקרבו יותר אל החיילים.

בנסיבות אלה כאמור, לא ניתן לשלול כי המנוחה, שעל פי החומר הקיים בתיק עמדה בכביש ממנו יצאו הנילונים מהכפר, נפגעה מאבן אותה ידו המפגינים לעבר הגיף במהלך יציאתו מהכפר במורד הכביש. אפשרות זו מתיישבת עם ממצאי חוות הדעת הפתולוגיות, לרבות של המומחה מטעמכם, ואף עם טענת הנילונים לפיה לא היו מודעים כלל לפגיעה בילדה במהלך האירוע.

אכן, בחומר הקיים בתיק עדויות מטעמכם לפיהן העדים לא ראו ידוי אבנים. עם זאת, בפתח חוות הדעת של המומחה מטעמכם נכתב, כי נמסרה לו עדות לפיה הירי לעבר המנוחה בוצע **לאחר שהושלכה אבן לעבר הגיף בו נסעו הנילונים**. לכך נוסיף, כי תיאור האירוע העולה מעדויות אלה שונה בתכלית מהתיאור שנמסר על ידי הנילונים גם בנקודות נוספות. על כל פנים, מעדויות התלמידות שהיו עם המנוחה במהלך האירוע לא עולה כי הן ראו שמהגיף בו היו הנילונים, נורו לעברן כדורי גומי. ניסיונות שנעשו על ידי המשטרה, לרבות במהלך ביצוע השלמת החקירה, לזמן לחקירה עדות של ילדה נוספת שהייתה עם המנוחה בעת האירוע, כשלו. משכך נראה, כי אין בעדויות שהובאו מטעמכם כדי לשלול את גרסת הנילונים, ועל כל פנים, לא די בהן, כשלעצמן, כדי לבסס תשתית ראייתית מספקת להעמדת הנילונים לדין פלילי.

על פי הוראות פתיחה באש שעניינן פיזור הפרת סדר אלימה היוצרת סכנה לשלמותו הגופנית של חייל או אחר, בעת שמפקד בשטח זיהה הפרת סדר אלימה וראה צורך לפזרה, עליו לנקוט באמצעים על פי הדירוג המופיע בהוראות ובהתחשב בחומרת האירוע. בעת שאמצעי קודם לא הועיל להפסקת הפרת הסדר האלימה או אינו ישים בסיבות האירוע, ניתן לעבור לשימוש באמצעי הבא. ככל שאמצעים אלה לא הועילו לפיזור הפרת הסדר, רשאי הכוח לבצע ירי כדורי גומי. נוכח האמור עד כה, קיימת תשתית ראייתית לכאורית לכך, כי במהלך האירוע נושא הערר נזרקו לעבר הנילונים, ממוקדים שונים, אבנים ובקבוקים, על ידי עשרות אנשים, וכי אמצעים קודמים לפיזור הפרת הסדר האלימה לא הועילו. בנסיבות אלה לא ניתן לשלול את גרסת הנילונים לפיה חשו סכנה לחיים. משכך נראה, כי הירי בכדורי גומי שנעשה על ידם היה כדין, ובהתאם להוראות הפתיחה באש.

לסיכום, ממכלול החומר המפורט עד כה עולה כי אין תשתית ראייתית מספקת לכך שהנילונים ביצעו ירי כדורי גומי לעבר המקום בו עמדה המנוחה. כמו כן, לא קיימת תשתית ראייתית מספקת לכך כי כדור גומי שנורה במהלך האירוע על ידי מי מהנילונים פגע במנוחה והביא לפטירתה.

אשר לסתירות כביכול, לטענתכם, בעדויות הנילונים. מטבע הדברים, בעת שמדובר באירועים מהסוג נושא הערר, קיימות גרסאות שונות בפרט זה או אחר. לא מצאנו כי באלה, ככל שקיימות, יש, בנסיבות העניין, כדי למלא אחר החלל הראייתי הקיים בתיק.

נוכח כל האמור, ולאחר בחינה ועיון מדוקדקים ויסודיים בחומר הקיים בתיק, המשנה לפרקליט המדינה סבור כי אין ראיות מספיקות לצורך העמדת הנילונים לדין פלילי, הליך הדורש "אפשרות סבירה להרשעה" (בג"צ 2534/97, פ"ד נא (3) 1), והערר נדחה.

בכבוד רב,

נחמה זוסמן

סגן בכיר א' (בפועל) לפרקליט המדינה

תחום עררים

העתק: פרקליטות מחוז ירושלים, בצירוף תיקכם ותיק משטרה.